

Mallorca: teatre de qualitat

La revifalla experimentada a Mallorca en els darrers anys s'ha fet palesa aquests darrers mesos als ulls dels afeccionats de Palma. L'escenari del Teatre Principal, sobretot, ha estat l'espai escaient per a unes manifestacions escèniques de qualitat.

La importància d'aquest nou moviment teatral s'ha posat en relleu mitjançant el treball, àmpliament reconegut per la crítica més exigent, de quatre grups que han aconseguit posar alt el llistó de l'escena mallorquina. Parlem d'Estudi Zero, Iguana Teatre, Teatre de Bunyola i La Lluna. Una d'aquestes companyies, concretament Iguana Teatre, ha ultrapassat enguany els circuits teatrals de l'illa per triomfar en altres àmbits dels Països Catalans: a les fires de Tàrraga, Barcelona o Alcoi. Aquesta inqüestionable pujada de nivell del teatre a Mallorca s'ha degut, en primer lloc, a l'increment de la professionalitat d'uns grups escènics que han madurat al llarg de la seva trajectòria. Tots quatre grups poden mostrar un historial que és a la base del seu perfeccionament. Però aquest treball de perfecció s'ha potenciat, en infraestructures, amb el suport encoratjador que han trobat al Consell Insular de Mallorca. Una nova manera d'entendre la necessitat de potenciar el teatre des de les possibilitats econòmiques necessàries per a la producció, ha cristal·litzat en ajuts per als quatre grups esmentats. El nou conseller president de la Comissió de Cultura, Damià Pons Pons (PSM), ha valorat de manera prioritària el suport a l'activitat teatral mallorquina. No tan sols com a aportació cultural a una societat que reclama el teatre, perquè forma part d'una llarga tradició històrica, sinó també perquè el considera un vehicle de normalització lingüística al costat d'altres iniciatives paral·leles que es troben en la mateixa línia.

Molière per Estudi Zero. Estudi Zero Teatre s'ha plantejat amb *Chez Poquelin* muntar una sèrie de textos al voltant de la vida i l'obra de Jean Baptiste Poquelin, Molière (1622-1673) com una aportació a la literatura dramàtica universal. Aquesta nova lectura del clàssic francès s'ha fet amb visió netament contemporània amb una revalorització essencial del

'Joanot Colom', de Llorenç Moyà. La Lluna de Teatre representa aquesta obra.

diàleg, molt poca escenografia i una quasi total absència d'atrezzo. D'aquesta manera han traslladat al públic d'avui aquella ideologia que anticipa les millors qualitats de la cultura francesa del segle XVIII. I es revitalitza, damunt l'escena, la crítica als enganys amorosos, la medicina, la pedanteria i l'avarícia. L'espectador torna a riure i prolonga la rialla del públic d'altres èpoques amb aquella crítica amable de la hipocresia que Molière detecta en la conducta de les classes dominants i també en el tarannà del poble baix.

La tria d'escenes procedents de les obres més representatives de Jean Baptiste Poquelin, realitzada per Pere M. Mestre, reflecteix sàviament l'evolució artística i les preocupacions d'aquest mestre de l'escena. Alhora, el muntatge presenta una biografia atzarosa, genial, sempre conflictiva amb el públic del moment i amb la cort reial. *Chez Poquelin* és un veritable homenatge a la vida i l'obra de Molière mitjançant una visió sintètica i global de la seva obra, feta amb intel·ligència i clarificadora.

Un musical del Teatre de Bunyola. Aquesta agrupació, generada a la part forana de Mallorca, ha assolit, graó a graó, una professionalitat envejable. *Poca por*, de Joan Carles Muntaner, és la seva darrera producció, dirigida per Mateu Grau. Es tracta d'un espectacle lúdic i musical, inicialment pensat per a gent

jove. Tanmateix el text va més enllà de la idea inicial i es repeteix l'experiència que aquest grup havia tingut amb el seu muntatge anterior, *En Joan Petit*. És a dir, la gent major, tant com els més petits, s'hi engresca i frueix d'un art que aquí juga amb els vells recursos de la magia, la fantasia i la il·lusió per crear una atmosfera inoblidable damunt l'escena. I la faràndula en gaudeix, compenetrada amb el seu públic. Amb una impecable revalorització del català de Mallorca, *Poca por* escenifica situacions i personatges procedents de la nostra rondallística popular. El món de les *Rondaies mallorquines*, aplegades per mossèn Antoni Maria Alcover que, amb encertat criteri, el professor Josep A. Grimalt diu que "són fetes perquè les pugui manejar gent de tot pelatge: rics i pobres, senyors i plebeus, analfabets i lletrats". En una paraula, són relats que contenen el teatre de l'antiga farsa, si més no de manera potencial.

I això és el que aconsegueix realitzar la direcció de Mateu Grau, amb la disciplina professionalitat d'un grup de gent molt jove. La música, de Miquel Brunet, dona el suport escaient a una determinada concepció de l'espectacle que sona a cosa molt nova entre nosaltres. Tot plegat, serveix per oferir-nos una vessant del musical, enginyosa i divertida, que mostra una de les possibilitats més fascinants del teatre: la creació d'un espai en el qual l'espectador es troba submergit en una at-

mosfera de somni, imaginació, música, llum i color. Com una metàfora de l'ideal transportat a la vida.

Txèkhov a càrrec d'Iguana Teatre. *Twist and Txèkhov* és el títol que Iguana Teatre ha donat al seu darrer muntatge. Després d'escenificar alguns textos de les *Rondaies mallorquines*, ara han realitzat un interessant treball de recerca dins el món contístic de l'escriptor rus Anton P. Txèkhov amb la proposta d'una visió compartida, basada en un treball d'improvisació dels actors en col·laboració amb els elements que conformen la dinàmica de la creació teatral.

Anton P. Txèkhov (1860-1904) dibuixà magistralment tipus, atmosferes i situacions avui esdevingudes clàssiques tant en la dramaturgia com en la narrativa. La sensibilitat i la tècnica de l'escriptor rus lliguen perfectament amb la tècnica i la sensibilitat de Stanislavsky. Per això, la direcció artística de Pere Fullana i el treball d'adaptació de Carme Planells i Gabriel Galmes han traslladat a l'escena el món txekhovià tenint ben en compte aquell postulat d'Stanislavsky que explica: "El nostre projecte era la revolució. Nosaltres protestàvem contra les antigues formes d'actuació, contra la falsa teatralitat, contra el fals èmfasi de la declamació, contra les insensates convencions dels decorats". Coherents amb aquests principis, els realitzadors d'Iguana Teatre han volgut penetrar el subtext per revelar-lo a l'audiència, tal i com s'escau en l'obra del mestre rus. La teatralitat dels relats escenificats ja és implícita en el text, i per això, fins i tot actuant amb llibertat, l'essència del mestre rus resta inalterable, plena. Aquest grup, que estrena *Twist and Txèkhov* en el Teatre del Mar, del Molinar de Palma, ha sabut comunicar les constants que regeixen l'obra de l'escriptor de Tanganrog, procedent de la gleba, a partir d'una visió purament teatral, neta, manca d'artificis superflus. Simplement han jugat l'actor, l'objecte, les històries i l'extraordinària poètica d'un autor irrepètible.

El dolor d'una terra, per La Lluna de Teatre. Aquest grup ha gosat vestir, dins la seva trajectòria, aventures arriscades com ara l'escenificació de Kundera, Mishima, Beckett, Havel o Tavori. Ara ofereixen una concepció gairebé inèdita dins el teatre mallorquí amb una apassionant manifestació de teatre històrico-polític. Basant-se en el text inèdit de l'autor mallorquí Llorenç Moya, *Joanot*

Teatre de la Bunyola. Poca por escenifica personatges de les rondalles.

Colom, en vers lliure i en un sol acte, Antoni M. Thomas ha aconseguit una posada en escena que, amb el recurs del doble discurs, conta la derrota de les Germanies del segle XVI i la repressió dels republicans durant la guerra civil a Mallorca. Aquest paral·lelisme juga amb dues dates: 1522 i 1936, amb una clara intenció de recuperar la memòria històrica d'un poble. Thomas es val d'un treball acurat que ens mostra un professional bon coneixedor dels recursos de la dramaturgia. Les

DELPHINE BEAUMONT

'Chez Poquelin'. Obra d'Estudi Zero Teatre.

dues visions simultànies exhibeixen el patiment d'un poble i, per extensió, de qualsevol poble de la humanitat sencera. Quan arriba el triomf de la barbàrie i del totalitarisme, ens ve a dir, tota la terra sofreix amb l'obscuriment de les llibertats individuals i col·lectives, la sang vessa i domina la injustícia. Evidentment, ens trobam en presència d'un al·legat contra qualsevol tipus de guerra. Conscient que les guerres civils són les més cruels i despietades. Tot això és present a *Joanot Colom*, juntament amb l'esperança i la humiliació d'un poble. I ens és contat amb una fidel submissió a les formes de realització escèniques. Una acurada direcció d'actors aconsegueix que les coses se'ns mostrin de manera objectiva. El resultat és una obra fortament emocional, de notable càrrega dramàtica. La posada en escena de *Joanot Colom* fa viure l'espectador, al llarg dels vuitanta minuts que dura la representació, immers en el dolor de dues tragèdies històriques que varen marcar per sempre la vida col·lectiva del poble mallorquí.

Obres de qualitat que poden interessar el públic exigent de fora Mallorca. Per això seria bo que els teatres de Catalunya i el País Valencià acollissin els grups mallorquins. Ofereixen una qualitat teatral inqüestionable i són una bona mostra de la cultura de qualitat que ara mateix es fa a Mallorca.

Amb la col·laboració de:

Consell Insular de Mallorca